

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Petra Průchy, JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně: **K. G.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 11. 4. 2006, č. j. 56 Az 1/2006 - 89,

t a k t o:

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 12. 12. 2003, č. j. OAM-694/VL-11-ZA07-2003, rozhodl žalovaný tak, že se žalobkyni z důvodu nesplnění podmínek § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákona o azylu), azyl neuděluje a že se na cizinku nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Po provedeném řízení správní orgán dospěl k závěru, že žalobkyně neuvedla žádnou konkrétní skutečnost, z níž by vyplývalo, že byla ve své vlasti pronásledována z důvodů taxativně uvedených v § 12 písm. a) zákona o azylu, tj. za uplatňování politických práv a svobod, nebo že by měla odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, ve smyslu § 12 písm. b) téhož zákona. Neshledal podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 13 a § 14 zákona o azylu a dospěl též k závěru, že žadatelka nenáleží k osobám ohroženým skutečnostmi, zakládajícími překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně včas žalobu, ve které žalovanému vytýkala porušení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, v němž je stanovena povinnost správního orgánu přesně a úplně zjistit skutečný stav věci. Uvedla, že tato povinnost nebyla v jejím případě dodržena, neboť učiněná zjištění nepostačovala ke správnému posouzení věci. Dále namítala, že důkazy, které si správní orgán opatřil pro rozhodnutí nebyly úplné a došlo tak k porušení § 32 odst. 1 a § 34 správního řádu. Stejně tak správní orgán zhodnotil provedené důkazy nesprávně a bez jejich vzájemné souvislosti, čímž porušil § 34 odst. 5 správního řádu. Doplnila, že další důvody žaloby budou uvedený poté, co se seznámí s celým obsahem spisového materiálu. Navrhovala, aby napadené rozhodnutí vzhledem k jeho nezákonnosti a neopodstatněnosti bylo soudem zrušeno a věc vrácena správnímu orgánu k dalšímu projednání. Současně požádala o ustanovení obhájce. Pro doručování uvedla adresu: V. 24, P. 7, k rukám pana I. K. H..

Krajský soud v Brně na naposledy uvedenou adresu zaslal stěžovatelce poučení o složení senátu, který bude její věc projednávat a dále formulář „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce“ s výzvou, aby jej soudu ve lhůtě 15-ti dnů od doručení vyplněný vrátila s tím, že jediné takto může soud rozhodnout o její žádosti na ustanovení zástupce. Protože (podle záznamu pošty) nebyla adresátka v místě doručení zastížena, byla písemnost dne 9. 2. 2004 uložena na poště a adresátka byla o této skutečnosti poštou vyrozuměna s tím, že si ji může v odběrní lhůtě vyzvednout. Protože tak neučinila až do 26. 2. 2004, byla písemnost vrácena zpět odesilatelci.

Dne 9. 3. 2004 vydal Krajský soud v Brně pod č. j. 55 Az 956/2003 – 13 usnesení, jímž návrh žalobkyně na ustanovení zástupce zamítl. Současně stěžovatelku poučil, že má možnost podat proti tomuto usnesení kasační stížnost za podmínek § 102 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a to ve lhůtě dvou týdnů po jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně prostřednictvím Krajského soudu v Brně. Žalobkyni bylo toto usnesení doručeno do vlastních rukou dne 16. 3. 2004, jak vyplývá ze záznamu na doručence, v níž byla písemnost doručena. Stěžovatelka kasační stížnost proti naposledy uvedenému usnesení nepodala.

Usnesením ze dne 22. 3. 2004, č. j. 55 Az 956/2003 – 15, vyzval Krajský soud v Brně žalobkyni, aby ve lhůtě 15-ti dnů ode dne doručení usnesení doplnila a upřesnila žalobu tak, aby z ní bylo zřejmé, proti komu směřuje, označila žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, jaké důkazy k prokázání svých tvrzení navrhuje provést s tím, že podání musí být předloženo s potřebným počtem stejnopisů a příloh tak, aby jeden stejnopis zůstal u soudu, aby tak každý účastník mohl obdržet jeden stejnopis. Žalobkyně byla poučena, že nebude-li výzvě ve stanovené lhůtě vyhověno, soud řízení o tomto podání odmítne. V odůvodnění usnesení pak krajský soud vyložil, jaké jsou náležitosti žaloby ve smyslu § 71 odst. 1 písm. a) až f) s. ř. s. a sdělil žalobkyni, že její podání, jímž se domáhá přezkumu rozhodnutí správního orgánu, tyto náležitosti neobsahuje; proto ji soud vyzývá k doplnění a upřesnění žaloby v souladu s § 37 odst. 5 s. ř. s. a poučuje ji v souladu s tímž ustanovením o následcích nevyhovění výzvě.

Na tuto výzvu reagovala žalobkyně podáním, v němž uvedla, že od samého počátku tvrdila, že opustila Ukrajinu nejen kvůli problémům s mafií, ale také pro své politické názory. Byla členkou politické strany Ruch, účastnila se většiny opozičních demonstrací, rozdávala protivládní letáky a organizovala různé opoziční akce. Proto byla několikrát zadržena policií

a pracovníky Ukrajinské státní bezpečnosti SBU, kteří jí vyhrožovali, že pokud svou činnost neskončí, bude proti ní zahájeno trestní stíhání. Měla obavy z toho, že tyto výhrůžky mohou být splněny. Proto odjela do České republiky a již asi po dvou týdnech jí telefonovala maminka, která jí říkala, že ji doma hledali pracovníci SBU, kteří jí vyhrožovali. Uvedla, že tímto k výzvě soudu doplňuje svou žalobu.

Žalobu Krajský soud v Brně usnesením ze dne 30. 8. 2004 č. j. 55 Az 956/2003 - 27, odmítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění usnesení citoval ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s., tedy povinnost žalobce tvrdit, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, a citoval též ustanovení § 71 s. ř. s. týkající se náležitostí žaloby. Proto soud žalobkyni vyzval usnesením ze dne 22. 3. 2003 k doplnění podání v rozsahu uvedeném ve výroku tohoto usnesení a stanovil jí k tomu lhůtu s poučením o následcích nevyhovění výzvě. Na tuto výzvu však podle názoru krajského soudu žalobkyně nereagovala. Z toho je zřejmé, že její podání, vzdor výzvě soudu, nesplňuje nadále všechny podmínky proto, aby se soud mohl věcí zabývat meritorně. Jde nadále o takové vady podání, které brání meritornímu přezkoumání žalobou napadeného rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 65 odst. 1 a § 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Soud proto podání žalobkyně podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. odmítl.

Kasační stížnost podanou stěžovatelkou proti tomuto usnesení shledal Nejvyšší správní soud důvodnou. Vzhledem k tomu usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. 8. 2004, č. j. 55 Az 956/2003 – 27 rozsudkem ze dne 27. 10. 2005 č. j. 4 Azs 130/2005 – 49 zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatelka se podáním doručeným Krajskému soudu v Brně dne 9. 3. 2006 opět domáhala ustanovení právního zástupce a přibrání tlumočníka do řízení s odůvodněním, že nezná české zákony a navíc mluví špatně česky.

Dne 13. 3. 2006 Krajský soud v Brně zaslal stěžovatelce na adresu P. 9, L. 464, formulář - potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, pro posouzení důvodnosti stěžovatelčiny žádosti, a to zároveň s výzvou, aby jej do 15 dnů od dne doručení výzvy vrátila soudu řádně vyplněný. Tato výzva byla stěžovatelce doručena dne 22. 3. 2006. Krajský soud v Brně v uvedené výzvě dále stěžovatelku vzhledem k tomu, že bydlela na soukromé adrese u pí. E. C., P. 9, L. 464, vyzval, aby sdělila jakým způsobem a v jaké výši platí nájem ubytovateli či pronajímateli a jak si opatřuje finanční prostředky na svou výživu a ošacení a aby tato skutková tvrzení doložila listinnými důkazy. Krajský soud ve výzvě stěžovatelku poučil, že nesplní-li v dané lhůtě požadavky ve výzvě uvedené, soud návrh na ustanovení právního zástupce zamítne.

Stěžovatelka na tuto výzvu reagovala podáním doručeným Krajskému soudu v Brně dne 29. 3. 2006, v němž se opět domáhala ustanovení právního zástupce z řad advokátů a „poskytnutí“ tlumočníka. Současně zaslala soudu vyplněný (v podstatě u jednotlivých rubrik proškrtaný) formulář – potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, v němž uvedla pouze, že nemá právo být zaměstnána.

Následně pak Krajský soud v Brně usnesením ze dne 11. 4. 2006, č. j. 56 Az 1/2006 - 89, zamítl oba výše uvedené návrhy stěžovatelky na ustanovení právního zástupce z řad advokátů pro řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 12. 2003, č. j. OAM-694/VL-11-ZA07-2003. Uvedené usnesení krajský soud odůvodnil tím,

že stěžovatelka ve stanovené lhůtě nedoložila na výzvu soudu v jaké výši platí nájem ubytovateli či pronajímateli a jak si opatřuje finanční prostředky na svou výživu. Stěžovatelka zaslala Krajskému soudu pouze vyplněný formulář potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, který byl Krajskému soudu doručen dne 29. 3. 2006. S ohledem na shora uvedené, dospěl Krajský soud v Brně k závěru, že žalobkyně nesplnila výzvu krajského soudu ze dne 13. 3. 2006 v plném rozsahu a dostatečně neprokázala, že jsou u ní dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků; rozhodl proto tak, že její návrhy, doručené Krajskému soudu v Brně dne 9. 3. 2006 a 29. 3. 2006 zamítl.

Kasační stížností podanou u Krajského soudu v Brně dne 21. 4. 2006 se stěžovatelka domáhá zrušení usnesení uvedeného soudu ze dne 11. 4. 2006, č. j. 56 Az 1/2006 - 89, jímž byly zamítnuty oba její návrhy na ustanovení zástupce. V kasační stížnosti stěžovatelka uvádí, že se jí nedaří spojit s advokátem, kterému zasílala materiály ohledně žaloby proti Ministerstvu vnitra poštou, že s usnesením uvedeného soudu nesouhlasí, protože se několikrát změnil azylový zákon, a kvůli špatné znalosti českého jazyka neměla možnost prostudovat tyto změny. Stěžovatelka se domáhá ustanovení bezplatného právního zástupce z řad advokátů a tlumočníka a opětovného zaslání formuláře potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků. Dále žádá o odklad vykonatelnosti napadaného rozhodnutí.

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 24. 4. 2006, č. j. 56 Az 1/2006 – 96, vyzval podle ust. § 108 odst. 1 věty první a § 37 odst. 5 s. ř. s. stěžovatelku, aby ve lhůtě 1 měsíce od doručení tohoto usnesení doplnila kasační stížnost tak, aby bylo zřejmé z jakých důvodů usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 11. 4. 2006, č. j. 56 Az 1/2006 – 89, napadá.

Předmětná výzva byla stěžovatelce uložena na poště P. 418 dne 28. 4. 2006 poté, kdy stěžovatelka nebyla zastížena poštovní doručovatelkou v místě svého pobytu (P. 4, N. 142/1009). Stěžovatelka předmětnou výzvu osobně převzala dne 5. 5. 2006, což potvrdila vlastnoručním podpisem na doručence, která je založena ve spisu. Výzvu je však třeba považovat za doručenou již dnem 2. 5. 2006, tedy třetí den od uložení zásilky na poště (§§ 42 odst. 5 s. ř. s. a 40 odst. 3 s. ř. s. a §§ 46 odst. 1, 50c odst. 4 o. s. ř.)

Stěžovatelka doplnila kasační stížnost podáním, které bylo doručeno Krajskému soudu v Brně dne 30. 5. 2006, ve kterém žádá o opětovné zaslání formuláře 060 a o překlad tohoto formuláře do ruského jazyka a dále citovala čl. 37 odst. 2 a 4 ústavního zákona č. 23/1991 Sb., Listiny základních práv a svobod, ustanovení § 17 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) a tvrdí, že byly porušeny §§ 3, 4, 14, 15 a 17 správního řádu a výše uvedená ustanovení Listiny základních práv a svobod, zejména její právo na tlumočníka a na ustanovení zástupce z řad advokátů. Žádá o odklad vykonatelnosti napadaného rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. v rozsahu a z důvodů, které uplatnila stěžovatelka v kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud dovodil podle obsahu kasační stížnosti, že se stěžovatelka dovolává stížnostních důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., tj. nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky (splnění podmínek pro ustanovení právního

zástupce) soudem v předcházejícím řízení, resp. jiné vady řízení před soudem (neustanovení tlumočníka v souladu s čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod).

Ze spisu Krajského soudu v Brně je zjevné, že tomuto soudu bylo dne 29. 3. 2006 doručeno k jeho výzvě pouze stěžovatelkou vyplněné potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků. V něm stěžovatelka jednotlivé rubriky, kde jsou formulovány dotazy na příjmy z výdělečné či jiné činnosti proškrtala a uvedla, že nemá právo být zaměstnána. Navzdory výzvě Krajského soudu v Brně ze dne 13. 3. 2006 však stěžovatelka nedoložila v jaké výši a z jakých prostředků platí nájem ubytovateli či pronajímateli a jak si opatřuje finanční prostředky na svou výživu. Stěžovatelka tedy své osobní a majetkové poměry doložila pouze částečně a dostatečným a věrohodným způsobem neprokázala, že jsou u ní dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků

Podle § 35 odst. 8 věta první s.ř.s. navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Z dikce citovaného ustanovení vyplývá, že účastníku lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou splněny dvě podmínky: Jedná se o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a je to třeba k ochraně jeho zájmů. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu je povinnost doložit nedostatek prostředků jednoznačně na účastníkovi řízení, aby soud mohl posoudit, jsou-li splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50, uveřejněné pod č. 537/2005 Sb. NSS). Protože stěžovatelka dostatečným způsobem neprokázala skutečnosti, na základě kterých by bylo možno posoudit, zda splňuje podmínky pro **osvobození od soudních poplatků**, krajský soud jí zástupce pro řízení o žalobě neustanovil, což řádně odůvodnil. Jelikož v případě stěžovatelky nebyla splněna první z **podmínek** pro možné ustanovení zástupce dle § 35 **odst. 8 s. ř. s.**, krajský soud se již nebyl povinen zabývat a ani se nezabýval **hodnocením** další **podmínky** pro ustanovení zástupce, tedy potřebou ochrany práv stěžovatelky, což by bylo vzhledem k uvedenému nadbytečné.

K žádosti stěžovatelky, aby jí byl pro řízení před krajským soudem ustanoven tlumočník, Nejvyšší správní soud sděluje, že v dané věci vycházel na základě § 64 s. ř. s. z ustanovení § 18 odst. 2 z. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, podle kterého účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo. V průběhu řízení však taková potřeba najevo nevzešla. Stěžovatelka podala kasační stížnost v českém jazyce a dokázala na výzvy krajského soudu adekvátně reagovat rovněž v českém jazyce. Soudem zaslaný formulář vyplnila, takže jednotlivým zadáním nepochybně porozuměla. Otázka ustanovení tlumočníka by se tak nepochybně stala aktuální až v případě ústního jednání před soudem.

Za situace, kdy stěžovatelce nebyl zástupce pro řízení o žalobě ustanoven, bylo bezpředmětné zabývat se návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o neustanovení zástupce, neboť výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí nemohly znamenat pro stěžovatelku žádnou nenahraditelnou újmu (§ 73 odst. 2 s. ř. s. použitý přiměřeně podle § 107 s. ř. s.), resp. přiznáním odkladného účinku by se právní postavení stěžovatelky nijak nezměnilo.

Závěrem Nejvyšší správní soud konstatuje, že neustanovil-li krajský soud stěžovatele zástupce z důvodu, že neprokázala předpoklady pro osvobození od soudních poplatků stanovené v ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., nejde o nezákonný postup soudu (tím spíše nejde o postup soudu v rozporu s Listinou základních práv a svobod), neboť právo na právní pomoc v řízení před soudy není právem absolutním, ale právem realizovatelným jen za zákonem stanovených podmínkách.

Vzhledem ke shora uvedenému neshledal Nejvyšší správní soud důvody k podání kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. oprávněné, proto podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl bez jednání postupem podle ustanovení § 109 odst. 1 citovaného zákona.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšné žalobkyni náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. února 2007

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu